

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
БІЛІМ ЖӘНЕ ҒЫЛЫМ МИНИСТРЛІГІ
ҒЫЛЫМ КОМИТЕТІ
Ш.Ш.УӘЛИХАНОВ АТЫНДАҒЫ ТАРИХ
ЖӘНЕ ЭТНОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«EDU.E-HISTORY.KZ» ЭЛЕКТРОНДЫҚ ҒЫЛЫМИ ЖУРНАЛЫ

№ 4(12) қазан-желтоқсан 2017
ISSN 2710-3994

EDU.E-HISTORY.KZ
**электрондық ғылыми
журнал**

EDU.E-HISTORY.KZ
электронный научный журнал

2017, № 4(12)

EDU.E-HISTORY.KZ
electronic scientific journal

2017, № 4(12)

Құрылтайшы:

Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті
Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Басредактор

Қабылдинов Зиябек Ермұханұлы

Редакциялық алқа:

Р. Абдуллаев (Өзбекстан), Н. Аблажей (Ресей), Б. Аяған, М. Әбусейітова, С. Әжіғали,
Н. Әлімбай, Б. Байтанаев, Қ. Жұмағұлов, Ғ. Кенжебаев, Б. Көмеков,
Мансура-Хайдар (Үндістан), Р. Масов (Тәжікстан), Ә. Мұқтар, В. Плоских (Қырғызстан),
Ю. Петров (Ресей), О. Смағұлов, Сон Ен Хун (Оңтүстік Корея), Е. Сыдықов,
У. Фиерман (АҚШ), А. Чубарьян (Ресей)

Жауапты редактор:

З. Төленова

Редактор:

Р. Көбеев

Редакцияның мекен-жайы:

050100, Қазақстан Республикасы,

Алматы қ.,

Шевченко көшесі, 28,

Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты,

«Edu.e-history.kz»

электрондық ғылыми журналының редакциясы

Телефон: +7(727)272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Электрондық мекен-жай: <https://edu.e-history.kz/>

Ғылыми журнал Қазақстан Республикасы Инвестициялар және даму министрлігінің
Байланыс, ақпараттандыру және ақпарат комитетінде 2014 ж. 29 қазанында тіркелген.
Тіркеу нөмірі № 14602-ИА. Жылына 4 рет жарияланады (электронды нұсқада).

Мақалаларды қайта бастырып жариялағанда, микрофильмге және басқа да көшірмелерге
түсіргенде міндетті түрде журналға сілтеме жасау қажет.

Учредитель и издатель:

РГП на ПХВ «Институт истории и этнологии им.Ч.Ч. Валиханова»
Комитета науки Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан

Главный редактор

Кабульдинов Зиябек Ермуханович

Редакционная коллегия:

Р. Абдуллаев (Узбекистан), Н. Аблажей (Россия), Б. Аяган, М. Абусейтова, С. Ажигали,
Н. Алимбай, Б. Байтанаев, К. Жумагулов, Г. Кенжебаев, Б. Комеков,
Мансура-Хайдар (Индия), Р. Масов (Таджикистан), А. Муктар, В. Плоских (Кыргызстан),
Ю. Петров (Россия), О. Смагулов, Сон Ён Хун (Южная Корея), Е. Сыдыков,
У. Фиерман (США), А. Чубарьян (Россия)

Ответственный редактор:

З. Толенова

Редактор:

Р. Кубеев

Адрес редакции:

050010, Республика Казахстан,
г. Алматы,
ул. Шевченко, 28.

Институт истории и этнологии имени Ч.Ч. Валиханова,
«Edu.e-history.kz»

Редакция электронного научного журнала

Телефон: +7(727)272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru

Сайт журнала: <https://edu.e-history.kz/>

Научный журнал зарегистрирован в Комитете связи, информатизации и информации
Министерства по инвестициям и развитию Республики Казахстан, свидетельство о регистрации:
№ 14602-ИА от 29.10.2014 г. Публикуется 4 раза в год (в электронном формате).

При повторной публикации статей, съемке на микрофильмах и других копиях необходимо
обязательно ссылаться на журнал.

Founder and publisher:

RSE on REM "Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology"
of the Committee of Science of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of
Kazakhstan

Editor-in-chief:

Kabuldinov Ziabek Ermukhanovich

Editorial board:

R. Abdullaev (Uzbekistan), N. Ablazhey (Russia), B. Ayagan, M. Abuseyitova, S. Azhigali,
N. Alimbai, B. Baitanaev, K. Zhumagulov, G. Kenzhebaev, B. Komekov,
Mansura-Khaidar (India), R. Masov (Tajikistan), A. Muktar, V. Ploskikh (Kyrgyzstan),
Y. Petrov (Russia), O. Smagulov, Song Yong Hoon (South Korea), E. Sydykov,
W. Fierman (USA), A. Chubaryan (Russia)

Executive editor:

Z. Tolenova

Editor:

R. Kobeev

Editorial address:

050010, Republic of Kazakhstan,
Almaty,
28 Shevchenko Str.
Ch.Ch. Valikhanov Institute of History and Ethnology,
«Edu.e-history.kz»
Editorial electronic scientific journal
Phone: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59
E-mail: edu.history@bk.ru
Journal website: <https://edu.e-history.kz/>

The scientific journal is registered at the Committee for Communications, Informatization and
Information of the Ministry for Investments and Development of the Republic of Kazakhstan, r
egistration certificate:

No. 14602-IIA dated October 29, 2014. The journal is published 4 times a year (in electronic
format).

When re-publishing articles, shooting on microfilm and other copies, it is necessary to refer to the
journal.

ҒТАХР / МРНТИ / IRSTI 03.20.
 ӘОЖ / УДК / UDK 342.4:321.3(=1.574)

ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ КИІМДЕРІНІҢ ЗЕРТТЕЛУІ: ТАРИХНАМАЛЫҚ ТАЛДАУ²

Исабеков Ж.Б.¹, Мейрманова Г.А.²

¹ҚР Мемлекеттік Орталық Музей (Алматы қ., Қазақстан) ғылыми қызметкер

²Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ (Алматы қ., Қазақстан) тарих ғылымдарының кандидаты, доцент
 E-mail: Mga7.79@mail.ru

Аңдатпа. Бұл мақалада қазақ халқының ұлттық киімдеріне қатысты жазылған еңбектерге талдау жасалған. Сонымен қатар олардың аймақтық ерекшеліктері және типтеріне жан-жақты қамтуға тырысқан. Киімдердің сипатына, тізілген негізгі материалдарға тоқталып, олардың атқаратын функциялары мен қазақ ұлттық киімдері жайлы жазған ғалымдардың еңбектері талданды. Мақаланы жазу барысында көптеген ғылыми еңбектер мен этнографиялық экспедициялардан жинақталған материалдар қолданылды.

Түйін сөздер: материалдық мәдениеті, музейлік экспонат, киім коллекциялары, музейлік құндылықтар

ИЗУЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОДЕЖДЫ КАЗАХСКОГО НАРОДА: ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ

Исабеков Ж.Б.¹, Мейрманова Г.А.²

¹Центральный Государственный музей РК (Алматы қ., Қазақстан) научный сотрудник

²КазНУ имени аль-Фараби (г. Алматы, Казахстан) кандидат исторических наук, доцент
 E-mail: Mga7.79@mail.ru

Аннотация. В этой статье проводится детальное изучение работ по национальной одежде казахского народа. А также исследуются их региональные особенности. Основное внимание было уделено работам исследователей, изучавших казахскую национальную одежду, также рассматривались детали и характер одежды. Для написания статьи были использованы материалы, собранные из многих научных трудов и этнографических экспедиций.

Ключевые слова: материальная культура, музейные экспонаты, коллекция одежды, музейные ценности

THE STUDY OF NATIONAL COSTUMES OF THE KAZAKH PEOPLE: HISTORIOGRAPHIC ANALYSIS

Isabekov Zh.B.¹, Meirmanova G.A.²

¹State Central Museum of the Republic of Kazakhstan (Almaty, Kazakhstan) researcher

²Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan) Candidate of Historical Sciences, Associate Professor
 E-mail: Mga7.79@mail.ru

² Бұл мақала ҚР Мемлекеттік Орталық Музейінің «Қазақтың дәстүрлі колөнерінің тарихи-этнографиялық деректілігі. Монография-каталог» атты ғылыми-зерттеу жобасы аясында орындалды.

Abstract. This article examines scientific works on the ethnic dress of the Kazakh people, their regional characteristics and types. The main attention was paid to the work of researchers who studied Kazakh national clothes, also examined the details and character of clothing. To write the article, were used materials from many scientific works and ethnographic expeditions.

Keywords: material culture, museum exhibits, collection of clothes, museum values

Кіріспе

Киім халықтың материалдық мәдениетінде ерекше орынға ие болып, сол халықтың көпжылдық тарихын көрсетеді. Жаңа экономикалық және саяси өзгерулерге қарамастан халықтық киім, өзінің ежелгі формаларын тұрақты сақтап қалуда. Олардың көріністері әшекейлерде, әртүрлі киім формаларында қылаң беріп, белгілі бір халық және сол халықтың өткен тарихын зерттеуде маңызды орынға ие. Киімнің негізгі функциясы – денені қорғау, сонымен қатар, оның тағы бір қызметі халықты әлеуметтік тұрмысына, жынысына, жас ерекшеліктеріне қарай бөлу.

Кез келген халықтың өзіндік киім үлгілері бар, қазақ халқының ұлттық киімі ғасырлар бойы көптеген даму сатыларынан өтіп келеді. Бастапқы кезде тек тұрмыс-тіршілігіне мал шауашылығына ыңғайлы үлгіде тігілсе, кейіннен киім коллекциялары заман ағымына саудасаттықтың, саясаттың т.б. сыртқы факторлардың әсерінен өзгеріске ұшырап отырған. Қазіргі таңда бұрынғы киім үлгілерін тек музейлік экспонаттардан көре аламыз. Білім беру және тәрбиелік функция музей заттарының ақпараттық және экспрессивтік мүмкіндіктерін пайдалана отырып, қоғамның танымдық және мәдени сұранысын қанағаттандыру мәселесін қарастырады.

Қазақ халқының материалдық мәдениеті ғасырлар бойы өзіне ата-бабасының дәстүрін, өмір сүру салтына тән ерекшеліктерін бойына сіңіріп қалыптасты. Халқымыздың көшпелі өмір салты, оның дәстүрлі киім-кешегінің қалыптасуына әсерін тигізбей қоймады. Халқымыздың осындай ұмыт болып бара жатқан мәдениетін, салт-дәстүрін қайта жаңғыртуда музейлердің алатын орны ерекше. Себебі, Алматы қаласы музейлерінде негізінен қазақ халқының ұлттық киім түрлері сақтаулы. Осы тұрғыдан алғанда Алматы қаласы музейлерінде сақтаулы тұрған киім коллекцияларын зерттеп, зерделеу бүгінгі күннің өзекті мәселелерінің қатарына жатады. Қазақ халқының ұлттық киімдеріне байланысты зерттеулер мақаланы жазу барысында жан-жақты қарастырылды. Жалпы қазақ киімдері туралы мәліметтерді көбінесе саяхатшылардың, коллекция жинаушылардың, музей экспозициясынан, этнографиялық әдебиеттерден, суретшілердің еңбектерінен кездестіруге болады. Қазақ жеріне саяхат жасаған жиһанкездердің қолжазбалары мен қытай жылнамаларында Орта Азияны мекендеген көшпелілер тері, жүн және бағалы аң терілерінен дайындалған киім-кешекті кең қолданғандығы туралы жиі айтылады. Солардың арасында Сейфидің 1582 жылы жазылған шығармасында қазақтардың киімі туралы қызықты мағлұматтар бар. Ол былай деп жазады: «..олардың күртелері қойдың терісінен жасалған, әртүрлі түске боялады да, атласқа ұқсайды, оларды Бұқараға әкеліп, атлас шекпеннің құнымен бірдей бағаға сатады» [1, 56-62 бб.].

Қазақ халқын зерттеу мақсатында жазылған құнды еңбектердің бірі «Россия. Полное географическое описание нашего Отечества. Под ред. В.П. Семенова. Том 1. Киргизский край». Санкт-Петербург 1903 жылы жарық көрген еңбекте қазақтардың киім кию мәдениетіне байланысты көптеген мәліметтер жазылған. Келесі дерек ретіндегі еңбек: Казахи. Антропологические очерки. Под редакцией Баранова, Букейханова и Руденко. СПб, 1927.

Қарастырып отырған мәселеге байланысты еңбектер көп емес. Кеңестік кезеңде қазақтың киім кешегіне алғаш рет көңіл бөлген көрнекті қазақстандық этнографтар И.В. Захарова мен Р.Д. Ходжаева [2]. Дәстүрлі қазақы ортада қолданыста болған киімнің түрлері жайлы егжей-тегжейлі жазған И. Муравин, Д.В. Гладышев, П.И. Небольсин, А.И. Левшин [3], Г. Катанаев [4] және басқа

да орыс зерттеушілерінің еңбектерінде кездеседі.

Алматы қаласы музейлерінің ішінде ұлттық киім түрлерінің көптеп сақталғаны – ҚР Мемлекеттік Орталық музейі (ҚР MOM). Осы орайда тақырыпқа қатысты ғылыми еңбектер ішінде ерекше толымды еңбек – 2009 жылы ҚР MOM директоры Н. Әлімбаевтің жетекшілігімен жарық көрген «Қазақтың дәстүрлі киім-кешегі» атты иллюстрацияланған ғылыми каталогы [5]. Бұл еңбектің құндылығы сонда – каталогта ҚР MOM қорындағы хронологиялық шеңбері XVIII-XX ғғ. ортасына дейінгі аралықты қамтитын, барлығы – 371 музейлік құндылықтар киімнің түрлері бойынша топтастырылып, ғылыми сипатталған. Олардың жасалуы, пішімі, тігу техникасы туралы толық сипаттамаларға қоса заттарға қатысты жасалған уақыты, орны, шебері, материалы, әзірлеу техникасы сияқты деректер, сондай-ақ, қажетті түрлі-түсті фотолары, ою-өрнек, безендірілуі туралы мәліметтер берілген. Каталогта сахналық киімдерге байланысты құнды мәліметтер бар. Мақаланы жазу барысында осы каталогтан алынған материалдар үлкен септігін тигізді.

Қарастырып отырыған тақырып үшін маңызды зерттеу – Бабақұмар Қинаятұлының «Қазақ халқының ұлттық киімдері» атты еңбегі [6]. Бұл еңбекте қазақтың дәстүрлі киім үлгілері жан-жақты сипатталып, зерделенген. Бұған қоса оның киімге қатысты бірнеше мақалалары да бар.

Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің доценті т.ғ.к., М.Қ. Егізбаева «Қазақ халқының материалдық мәдениеті» атты оқу құралын жазылған [9], сонымен қатар студенттерге арналған Г.Б. Қозғамбаеваның «Дәстүрлі қазақ костюмінде пайдаланылған материалдар (ҚР Мемлекеттік Орталық музей коллекциялары негізінде)» атты мақаласында музейдегі ұлттық киім түрлерінің тігілуі және қолданылған мата түрлеріне байланысты мәселелер қарастырылған [10]. Осы аталған еңбектердің біздің қарастырып отырған тақырыбымызға тікелей қатысы бар. Л. Ибраеваның «Әнші Роза Бағланованың сахналық киімдері» (ҚР MOM материалдарынан), «ҚР MOM қорындағы аяқ киім коллекциясы» атты мақалаларының біздің жұмысымыз үшін маңызы зор болды және осы мақалаға қажетті мәліметтерді алдық.

Ал жалпы қазақ халқының ұлттық киімдеріне қатысты зерттеулерді талдасақ, бірінші, төңкеріске дейінгі еңбектер туралы айтып кету керек. Мәселен, XVIII-XIX ғасырдың басындағы П.С. Паллас, И.Г. Георги, А.И. Левшиннің еңбектерінен қазақ киімінің сипатын көрсететін бірнеше суреттерді кездестіруге болады [7].

XIX ғасырдың 50-60 жылдарында қазақ даласына орыс генерал штабы зерттеу жүргізе бастайды. Осындай зерттеуге М.Крассовскийдің қазақ костюмін толығымен сипаттаған еңбегін жатқызуға болады. Ол өз еңбегінде киімнің тігілген матасы мен оның сапасына аса мән берген. Ол қарапайым қазақ отбасының киім кешегіне қанша мата жұмсалатыны және оның құнын есептеп қарастырған. М.Крассовскийдің мәліметтері Ақмола және Семей, Орталық, Солтүстік Шығыс Қазақстан қазақтарына байланысты жазылған. Сондай-ақ, Л.Мейер Орынбор қазақтарының киімдеріне қысқаша сипаттама берген.

Оңтүстікті мекендеген қазақтарының киімдері туралы мәлімет аз және олардың барлығы жалпы сипаттама түрінде берілген (А.Кустанаевтың кітабынан басқасы). Сол сияқты Н.Зеланд және А.П. Краснов Жетісу қазақтары туралы жазса, Іле ауданы қазақтарының киімі туралы Матцеевский, Ф.В. Поярков еңбектерінде қаралған. Жетісу қазақтарының киімдеріне С.Болотов (ер және әйел киіміне сипаттама), В.В.Верещагина (бір жанұяның киімдерінің сипатталуы), Мак-Гахана (жас қыздардың киімдері) және Абазык К.К. (ерлердің костюмі) сипаттама берген.

Н.Васильев «Кочевники Туркестана» (1890) атты мақаласында мал шаруашылығымен айналысқан тұрғындардың киім тігуге арналаған материал сапасы мен киімге кететін мата шығыны туралы жазған.

Маңғыстау қазақтарының киімдері туралы Ф.И. Михайлов өз еңбектерінде сипаттаған. XIX ғ. аяғы XX ғ. басындағы көптеген этнографиялық әдебиеттер пайда болды (кітаптар, мақалалар,

жалпыланған географиялық басылымдар). Олардан қазақ киімі туралы мәліметтер кездестіруге болады. Л.Ф. Костенко Жетісуды зерттеу барысында Мейердің зерттеуіне қарап күнделікті киімдерге сипаттама берген. П.С. Усова да Жетісу туралы «Живописная Россиядағы» (т.10. 1885 ж.) мақаласында тағы да Мейер мақаласын негізге ала отырып, қазақ киімдерін сипаттайды. Х. Кустанаевтың мәліметтерін «Россия» (1913 ж.) деген XIX томдық еңбекте И. Масальски пайдаланған. Н.И. Гейер, Э.С. Вульфсон, А. Нисченков және Шиле И. Казанцевтің мәліметтерін қолданған.

Қазақ киімдері арнайы зерттеу нысаны болмады және 1917 жылдан кейінгі осы мәселеге қатысты этнографиялық әдебиеттер негізінен тек сипаттама түрінде жазылған. Тек кейбір еңбектер де ғана зерттеуге тырысқан. Бірақ олар қазақ мәдениетін жалпы қарастырған. Жоңғария қазақтарының этнографиясы туралы Грум-Гржимайлоның еңбегінен көруге болады. Мұнда автор абақ-керейлердің киімін суреттеп жазады және басқа өңір қазақтарының киіміне салыстырмалы талдау жасауға тырысқан.

Белгілі кеңестік этнограф және археолог Б.А.Куфтин өзінің «Киргиз-казаки. Культура и быт» (1926) еңбегінде СССР халықтары музейі және этнографиялық әдебиеттер негізінде қазақ халқының киіміне тоқталған. Автор қазақ киімінің шаруашылықпен байланысын көрсеткен.

1926 жылы КСРО ҒА Қазақстан экспедициясының антропологиялық тобын басқарған С.И. Руденко Ақтөбе облысында болып, ондағы қазақтардың материалдық мәдениетін жан-жақты зерттейді. Ол 1927 жылы Семей, Шығыс Қазақстан облыстарын зерттеген. Жиналған материалдар негізінде С.И. Руденко Батыс Қазақстандағы Әлім, Адай руларының және Шығыс Қазақстан қазақтарының киімдерін толығымен суреттеп, бірнеше мақалалар жариялайды [11]. Ол киімдердің рулық айырмашылығын, оның шаруашылықпен байланысын көрсетуге тырысқан. Автор киімнің және оның материалы мен элементтеріне дәл терминалогиялық түсініктеме берген, зергерлік бұйымдардың ерекшеліктеріне тоқталған.

Соғыстан кейінгі жылдардағы этнографиялық еңбектерде қазақ шаруаларының киіміне сипаттама беріліп, олардағы Кеңес билігі тұсындағы өзгерістерге тоқталған.

Орталық Азия және Қазақстан халықтарының атласын жасауға байланысты 1955 жылдан бастап Қазақ КСР ҒА археология және этнология институты Қазақстан территориясын кешенді зерттеуді бастайды. Мұнда негізінен жергілікті рулардың мәдениеті және тұрмысындағы ерекшеліктері мен олардың ескі түрлерін саралаған. Қазақтардың киімдерінің ерекшеліктері туралы мәліметтер негізінде экспедиция есептері және мақалалар жазылған. Қазақ ССР Ғылым Академиясының тарих, археология және этнография институтының этнография бөлімі қызметкерлерінің қазақтардың дәстүрлі және осы заманғы тұрмысын зерттеген еңбектерінде киім туралы деректер ұшыраса бастады.

Құрамында ғылыми қызметкерлер Д. Рахметов және М.Уралов бар этнографиялық экспедиция 1946-1948 жж. аралығында Семей және Шығыс Қазақстан облыстарына зерттеулер жүргізді. Бұл экспедицияның жұмысы Қазақстандағы этнографиялық зерттеулердің бастамасы болды. М. Уралов пен Д. Рахметов Шығыс Қазақстанның Зайсан, Тарбағатай және Ақсу аудандарында болды және экспедиция есебіне сүйенсек қазақтардың мүлдем жоғалып кеткен киім түрлеріне байланысты құнды да қызықты этнографиялық материалдар жинаған. Өкінішке орай экспедиция нәтижелері жарияланбаған, архивте мәлімет сақталмаған.

Белгілі этнограф Х.А. Арғынбаевтың мақаласында шығыстағы қазақтардың дәстүрлі материалдық мәдениетінде орыстармен қатынас нәтижесінде пайда болған өзгерістер туралы баяндалған. Онда қазақтардың киімідегі өзгерістер, керісінше орыс киіміне қазақтардың әсері айтылады. Еңбекте автор, қазақтың киімдерін әлеуметтік топқа жіктей отырып қарастырған және әшекей бұйымдарға сипаттама жазған.

Э.А. Масановтың «Войлочное производство у казахов» атты мақаласында қазақ халқының киімінде киіздің қандай да бір бөлігі міндетті түрде қолданылатыны туралы айтылған. Алғаш рет мұнда киізден жасалған *кебенек* киім түрінің жасалуы туралы жазылған.

Ресей ғылым академиясының экспедиция негізінде Қазақ халқының киімдерін зерттеген классикалық еңбек И.В. Захарова мен Р.Д. Ходжаеваның «Казахская национальная одежда: XIX-начала XX вв.» (1964) деген монографиясы жарық көрді. Бұл еңбекте негізінен ерлер, әйелдер және балалар киімдерінің түрлері мен үлгілеріне, олардың тігілу техникасы мен материалдарына, сондай-ақ, еңбекте киімнің негізгі элементтері болып табылатын белдіктер мен әшекей бұйымдарға тоқталған.

Экспедиция негізінде И.В. Захарова мен Р.Д. Ходжаеваның «Казахская национальная одежда: XIX-начала XX вв.» [2] деген монографиясы жарық көрді. Бұл еңбекте негізінен ерлер, әйелдер және балалар киімдерінің түрлері мен үлгілеріне, олардың тігілу техникасы мен материалдарына, сондай-ақ, еңбекте киімнің негізгі элементтері болып табылатын белдіктер мен әшекей бұйымдарға тоқталған.

2005 жылы Ш.Ж. Тоқтабаеваның “Серебряный путь казахов мастеров” атты қазақ қолөнеріне байланысты монографиясы жарық көрді [8]. Монографияда қазақ халқының заттық мәдениетінің үлкен бөлімі-дәстүрлі көркем металл, оның ішінде киімге тағылатын әшекейлер бойынша маңызды мәселелер қарастырылған. Сондай-ақ жұмыста қазақ халқының Орта Азия, Оңтүстік Сібір, Солтүстік Кавказ және Шығыс халықтарымен мәдени байланыс мәселелері қарастырылған.

Қазақстан музей ісінің қалыптасуы мен дамуы жайында құнды мәліметтер қалдырған М.Е. Массон, А.С. Махонин, Л.Ф. Семенов, А.А. Адрианов, А.М. Жиреншин еңбектері, республикадағы мәдени құрылыс және мемлекеттік саясат мәселелері төңірегінде жарыққа шыққан Н. Жангелдин, А.Ж. Жәкібаев, К. Канапин, Р.Б. Сүлейменов, Х.И. Бисенов, Е.С. Исмаилов, Г.С. Сапарғалиев туындылары, тәуелсіздік алғаннан кейін мәдениет тарихын жаңа методологиялық ұстанымдар негізінде қарастырған Х.М. Әбжанов, Қ.Ә. Ахметов, Н. Әлімбай, А.Т. Капаева, С.З. Баймағамбетов т.б. ғалымдардың еңбектері зерттеу жұмысын жазуға арқау болды. Музей ісінің теориялық-методологиялық негізін және тарихын зерделеуде В.К. Гарданов, А.Б. Закс, Д.А. Равикович, А.М. Разгон, В.Н. Игнатьева, О.В. Ионова, Н.С. Зузыкина еңбектерінің маңызы зор.

2005 жылы Ш.Ж. Тоқтабаеваның “Серебряный путь казахов мастеров” атты қазақ қолөнеріне байланысты монографиясы жарық көрді [16]. Монографияда қазақ халқының материалдық мәдениетінің үлкен бөлімі-дәстүрлі көркем металл, оның ішінде киімге тағылатын әшекейлер бойынша маңызды мәселелер қарастырылған. Сондай-ақ жұмыста қазақ халқының Орта Азия, Оңтүстік Сібір, Солтүстік Кавказ және Шығыс халықтарымен мәдени байланыс мәселелері қарастырылған.

ҚР МОМ басшылығымен 2013 жылы жарық көрген «Қазақтың дәстүрлі категориялары мен ұғымдарының түсінігі» [17] атты бес томдық энциклопедияда қазақтың бас киімінен бастап аяқ киіміне дейін әр бұйымға бөлек тоқталып, сөздің этимологиясын жазған. Қазіргі кезде этнографтар бірқатар мақалалар жазуда, алайда қазақ халқының ұлттық киімін толық зерттейтін ізденушілерін күтеді.

XIX-XX ғасырдағы дәстүрлі киім кешекке тоқталатын болсақ бұл кезде Ресеймен, Қытаймен және Орта Азиямен сауда қатынасы жандана түсіп, қазақ халқы киімнің жаңа кешені пайда болды. Ол, Қытаймен және Орта Азиядан әкелетін мақта-мата, жібек және т.б. матадан тікті. Ресейден келген фабрикада шыққан маталар ерлер мен әйелдердің ішкі және сырқы киімдерін тігуге пайдаланылды. Қарапайым халық көбінесе ең төмен сапалы бөз, сиса, шұға (қар,

көк және қызыл түсті) және т.б. маталарды қолданды, ал байлар киімге барқыт, мақпал, жібек және жұқа жоғары сапалы маталардан киім тіктіріп отырған. Осы үрдістің әсерінен киімде, оны тігуде, мата таңдауда өзгерістер пайда болды.

Қорыта айтқанда қазақ халқының ұлттық киімдерін зерттеу әлі де өзекті мәселе және өз зерттеушілерін күтеді. Сондықтан болашақ этнографтар көптеген мәселелерге ден қоюы тиіс.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Захарова И.В., Ходжаева Р.Д. Казахская национальная одежда (XIX – нач. XXв.) Алма-Ата: Наука, 1964; - 344 б.
2. Россия. Полное географическое описание нашего отечества. Настольная и дорожная книга для русских людей. Под ред. Семенова. СПб изд А.Ф.Деврена. 1903.
3. Бабақұмар Қинаятұлының «Қазақ халқының ұлттық киімдері». Алматы, 2002;
4. Қазақтың дәстүрлі киім-кешегі. Ғылыми каталог (Қазақ, орыс, ағылшын тілдерінде). Ғылыми редактор мен жоба жетекшісі Нұрсан Әлімбаев. – Алматы; Өнер, 2009. -344 б.
5. «Қазақтың дәстүрлі категориялары мен ұғымдарының түсінігі». Ғылыми редактор мен жоба жетекшісі Нұрсан Әлімбаев. – Алматы; Өнер, 2009. -344 б.
6. Попова Л.Ф. Казахские головные уборы в альбоме рисунков В. Плотнокова.// Лавровские сборник материалов 34-35 Среднеазиатские чтения 2010-2011 гг. СПб, 2011.
7. Жангелдин Н. Казахская национальная одежда. Алматы; Pipar, 1998.
8. Аргынбаев Х. Қазақ халқының колөнері. Алматы: Өнер, 1987;
9. Егізбаева М.К. Қазақ халқының материалдық мәдениеті. Алматы, Қазақ университеті, 2003.
10. Левшин А.И. Описание киргиз-казачьих, или киргиз-кайсацких орд и степей (под общей редакцией акад. М.Козыбаева). – Алматы: Санат, 1996;
11. Тохтабаева Ш.Ж. Этикет казахов. – Алматы: Дайк-Пресс, 2013.
12. Историко-культурный атлас казахского народа. – Алматы: Print-S6 2011.
13. Шойбеков Р.Н. Қазақ зергерлік өнерінің лексикасы. Алматы: Қазақстан, 1993;
14. Ахметжан Қ. Қауырсын жыға қадаған. Баскиім кию дәстүрі кімдерден басталады? // АТ. 2 ақпан, 2006;
15. Қазақтың дәстүрлі киім-кешектері. Іле халық баспасы, 2006;
16. Гродеков Н.И. Киргизы и каракиргизы Сыр-Дарьинской области. Т.1. Юридический быт. Ташкент, 1889.
17. Тохтабаева Ш.Ж. Серебряный путь казахских мастеров. А., 2005.

REFERENCES

1. Zakharov I. I, ST Khodjaeva Kazakh nationalibus habitu (XIX - diluculo XXcen .) Alma-Ata: Scientia, MCMLXIV, - b CCCXLIV.
2. Russia. Plenam descriptionem orbis patria. Liber via ad Desktop quod Russian populus. Sub red.Semenova. S. Petersburg A.F.Devrena ed. MCMIII.
3. Babaqumar Qınayatulinin "Kazakh nationalibus indumenta." Almaty, MMII;
4. Kazakh traditional habitu decantavit. Catalogus scientific (Kazakh, Russian et linguis Latina). Et scientific Editor project procurator Nursan Alimbay. - Almaty; Ars, 2009. -344 p.
5. Quod ex conceptu 'traditional genera Kazakh formas et notiones valde ". Et scientific Editor project procurator Nursan Alimbay. - Almaty; Ars, 2009. -344 p.
6. Popova DPS Hats in album de Kazakh drawings Plotnikova .// Lavrovskaya sourcebook 34-35 Central Asian legitur 2010-2011. S. Petersburg, MMXI.
7. Zhangel'din National Kazakh vestimenta sua. Almaty; Pipar, MCMXCVIII.
8. H. Argynbaeva Kazakh populus artis. Almaty: Ars, MCMLXXXVII;
9. Egizbaeva M.K. Kazakh xalkinin materialdik madeniet. Almaty, 2003.
10. Levshin intellegentiae artificialis Descriptio kirghiz-adsurgit et illic Cosacorum et Kirghiz Kaisak populiue multi tecum (sub generali editorship de philos. Kozymbaev M.). - Almaty: Sanat, MCMXCVI,
11. XI Tohtabaeva Etiquette Kazakhs. - Almaty: Dyke Press, MMXIII.
12. Historia culturalis Atlas de Kazakh populo. - Almaty:-Print S6 MMXI.
13. RN cft aequalis Şoybekov Kazakh jewelry artis excellentia vocabulorum concordat. Almaty: Kazakhstan, MCMXCIII,
14. A. D. Configuration.Fields qadağan plumis. Quis hoc faciunt traditionis ad induendum mitrae neque incipiam? // IT. February II, MMVI,
15. Kazakh traditional iudicium. Sub auspicio Populi scriptor Publishing Domus, MMVI,
16. Grodekov NI Lingua Kirgistana et Karakirgiz laxarte regionem. V.1. Legal vitae. Tashkent MDCCCLXXXIX.
17. XI Tohtabaeva Lingua domini pecuniam itineris. A. MMV.

МАЗМҰНЫ

Абдраханов Д.М. ЛАТЫНДАСТЫРУ МӘСЕЛЕСІНІҢ ТАРИХЫ.....	8
Алексеев А.Н., Әубәкірова Ж.С. ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ДЕМОГРАФИЯЛЫҚ ҮРДІСТЕР: ТУУ МЕН ӨЛІМНІҢ АЙМАҚТЫҚ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ	13
Алиясова В.Н. XXI ғ. соңы мен XX ғ. бірінші жартысында солтүстік және шығыс ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ МҰРАЖАЙ ІСІ.....	21
Алиясова В.Н. СОЛТҮСТІК ЖӘНЕ ШЫҒЫС ҚАЗАҚСТАННЫҢ ӨЛКЕТАНУ МҰРАЖАЙЛАРЫНЫҢ ПАЛЕОНТОЛОГИЯЛЫҚ КОЛЛЕКЦИЯЛАРЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУ ТАРИХЫНА.....	27
Ғабитханұлы Қ. ҚЫТАЙДАҒЫ ҚАЗАҚТАРДЫҢ ЖАЗУ ТАРИХЫ.....	35
Далаева Т.Т. ҚАЗАҚ БОЛЫСТЫҚТАРЫНДАҒЫ САЙЛАУШЫЛАР: ҚЫЗМЕТІ ЖӘНЕ ІС-ӘРЕКЕТІНЕ ТӨН ЕРЕКШЕЛІКТЕР (XIX ғ. II ЖАРТ.-XX ғ. БАСЫ).....	42
Исабеков Ж.Б., Мейрманова Г.А. ҚАЗАҚ ХАЛҚЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ КИІМДЕРІНІҢ ЗЕРТТЕЛУІ: ТАРИХНАМАЛЫҚ ТАЛДАУ.....	51
Қабдышев Б.Ж., Нұрғалым Қ.С. ҚАЗАҚСТАН ДЕРБЕС ПРОКУРАТУРАСЫНЫҢ НЕГІЗІН ҚАЛАУШЫ.....	57
Қалиев Ж.Н. ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ ҚЫЗМЕТІ ЖАЙЛЫ.....	65
Қалшабаева Б.К., Қатият Қ. ҚАЗАҚТАРДЫҢ БАЛА ТУУ, ТӘРБИЕЛЕУ ҮРДСІНДЕГІ ДІНИ НАНЫМ-СЕНІМДЕРІ (Орталық Азия қазақтары материалдары бойынша).....	71
Кәрібаев С.У., Жүнісбаев С.М., Савин И.С. ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ ЖАСТАРЫНЫҢ АЗАМАТТЫҚ ЖӘНЕ ЭТНИКАЛЫҚ БІРЕГЕЙЛІГІН ЗЕРТТЕУ.....	79
Қозғамбаева Г.Б., Егізбаева М.Қ. ҰЛЫ ҒАЛЫМ, ГЕОЛОГ – ҚАНЫШ ИМАНТАЙҰЛЫ СӘТБАЕВ.....	85
Қосанов С.Қ. Ш. МАРЖАНИ ЖӘНЕ ҚАЗАҚ ТАРИХЫ.....	89
Күбаев Ш.С. ХАНТЕПЕДЕН ТАБЫЛҒАН ТЕРАКОТАНЫҢ ТҮСІНДІРМЕСІ ЖАЙЫНДА.....	95
Мәжиқызы Н., Сандықбаева Ө.Д., Арыстанбекова Қ.Д. НЫҒМЕТ МЫҢЖАНИ – ЭТНОГРАФ.....	104
Мейрманова Г.А. ЭТНОГРАФИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУДЕГІ ҚАЗАҚТАРДЫҢ ҚОЛӨНЕРГЕ ҚАТЫСТЫ МӘЛІМЕТ ЖИНАУДАҒЫ ПРИНЦИПТЕР МЕН ҰСТАНЫМДАР.....	109
Момынова Г.Т. ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫНДАҒЫ ТОПОНИМИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУЛЕРДІҢ КЕЙБІР МӘСЕЛЕЛЕРІ.....	116
Мұсабалина Г.Т. XIX ҒАСЫРДЫҢ ЕКІНШІ ЖАРТЫСЫНДАҒЫ ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ЖЕРГІЛІКТІ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ:РЕВИЗИЯ ТӘЖІРИБЕСІ.....	122

Нұрсұлтанова Л.Н., Санатова М.К. ҚАЗАҚСТАН МЕН ЕУРОПАЛЫҚ ОДАҚ АРАСЫНДАҒЫ САУДА -ЭКОНОМИКАЛЫҚ ҚАТЫНАСТАР.....	129
Нұртазина Н.Д. ҚАЗАҚСТАН ТАРИХЫНДАҒЫ ДІНИ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ЗЕРТТЕЛУІ.....	136
Озанов А.Қ. БОС УАҚЫТ ЖӘНЕ СТУДЕНТТЕРДІҢ БОС УАҚЫТЫНЫҢ ТӘЖІРИБЕЛЕРІН ЗЕРТТЕУ	140
Ошанов Ж.О. 1727-1732 ЖЫЛДАР АРАЛЫҒЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ-ЖОҒАР СОҒЫСТАРЫ.....	146
Сайынова Б. «ҚЫРҒЫЗДАРДЫҢ (ҚАЗАҚТАРДЫҢ) ЖЕР ПАЙДАЛАНУ МАТЕРИАЛДАРЫ...» - ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТАРИХЫНЫҢ ДЕРЕК КӨЗІ РЕТІНДЕ.....	160
Сарқұлова С.Д., Берлібаев Е.Т. XX ҒАСЫР БАСЫНДАҒЫ ТАРИХ ЖӘНЕ ДІНИ МАЗМҰНДАҒЫ ҚАЗАҚ КІТАПТАРЫ.....	166
Сәрсен А.К. МӘДЕНИЕТ ЖӘНЕ БІЛІМ ЭТНОСАЯСАТТЫҢ НЕГІЗІ РЕТІНДЕ.....	174
Сұлтанғалиева Г.С., Төлешова У.Ж. БЕРКІМБАЕВТАР ӨУЛЕТІ: ЗАУРЯД-ХОРУНЖИЙДЕН РЕСЕЙ ИМПЕРИЯСЫНЫҢ ДВОРЯНЫНА ДЕЙІН.....	179
Уалтаева А.С. ЛАТЫН ӘЛПБИІНЕ КӨШУДІҢ ТАРИХИ АСПЕКТІЛЕРІ.....	185

СОДЕРЖАНИЕ

Абдраханов Д.М. ИСТОРИЯ ВОПРОСА ЛАТИНИЗАЦИИ.....	8
Алексеев А.Н., Аубакирова Ж.С. ДЕМОГРАФИЧЕСКИЕ ТРЕНДЫ В КАЗАХСТАНЕ: РЕГИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ РОЖДАЕМОСТИ И СМЕРТНОСТИ.....	13
Алиясова В.Н. МУЗЕЙНОЕ ДЕЛО В СЕВЕРНОМ И ВОСТОЧНОМ КАЗАХСТАНЕ В КОНЦЕ XIX – ПЕРВОЙ ПОЛОВИНЕ XX ВВ.....	21
Алиясова В.Н. К ИСТОРИИ ФОРМИРОВАНИЯ ПАЛЕОНТОЛОГИЧЕСКИХ КОЛЛЕКЦИЙ В КРАЕВЕДЧЕСКИХ МУЗЕЯХ СЕВЕРНОГО И ВОСТОЧНОГО КАЗАХСТАНА.....	27
Габитханулы К. ИСТОРИЯ ПИСЬМЕННОСТИ КАЗАХОВ В КИТАЕ.....	35
Далаева Т.Т. ВЫБОРНЫЕ (ВЫБОРЩИКИ) В КАЗАХСКИХ ВОЛОСТЯХ (ВТ. ПОЛ. XIX В. – НАЧ. XX В.): ФУНКЦИИ И СПЕЦИФИКА ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	42
Исабеков Ж.Б., Мейрманова Г.А. ИЗУЧЕНИЕ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОДЕЖДЫ КАЗАХСКОГО НАРОДА: ИСТОРИОГРАФИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ.....	51
Кабдушев Б.Ж., Нургалым К.С. ОСНОВОПОЛОЖНИК НЕЗАВИСИМОЙ ПРОКУРАТУРЫ КАЗАХСТАНА.....	57
Калиев Ж.Н. О ДЕЯТЕЛЬНОСТИ АССАМБЛЕИ НАРОДА КАЗАХСТАНА.....	65
Калшабаева Б.К., Катият К. РЕЛИГИОЗНЫЕ ОБЫЧАИ, ОБРЯДЫ И ВЕРОВАНИЯ КАЗАХОВ ПРИ РОЖДЕНИИ И ВОСПИТАНИИ РЕБЕНКА (по материалам казахов Центральной Азии).....	71
Карибаев С.У., Джунусбаев С.М., Савин И.С. ИЗУЧЕНИЕ ГРАЖДАНСКОЙ И ЭТНИЧЕСКОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ МОЛОДЕЖИ ЮЖНО- КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ.....	79
Козгамбаева Г.Б., Егизбаева М.К. ВЫДАЮЩИЙСЯ УЧЕНЫЙ, ГЕОЛОГ КАНЫШ ИМАНТАЙУЛЫ САТБАЕВ.....	85
Кусанов С.К. МАРДЖАНИ И ИСТОРИЯ КАЗАХСТАНА.....	89
Кубаев Ш.С. К ИНТЕРПРЕТАЦИЙ ОДНОЙ ТЕРРАКОТЫ ИЗ ХАНТЕПА.....	95
Мажикызы Н., Сандыкбаева Ө.Д., Арыстанбекова К.Д. НИГМЕТ МЫНГЖАНИ – ЭТНОГРАФ.....	104
Мейрманова Г.А. ПРИНЦИПЫ СБОРА СВЕДЕНИЙ, КАСАЮЩИХСЯ РЕМЕСЕЛ КАЗАХОВ В ЭТНОГРАФИЧЕСКОМ ИССЛЕДОВАНИИ.....	109
Моминова Г.Т. НЕКОТОРЫЕ ПРОБЛЕМЫ ТОПОНОМИЧЕСКИХ ИССЛЕДОВАНИЙ В ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА.....	116
Мусабалина Г.Т. МЕСТНЫЕ ОРГАНЫ УПРАВЛЕНИЯ В КАЗАХСТАНЕ ВО ВТОРОЙ ПОЛОВИНЕ XIX ВЕКА: ПРАКТИКА РЕВИЗИЙ.....	122

Нурсултанова Л.Н., Санатова М.К. ТОРГОВО - ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ КАЗАХСТАНОМ И ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ.....	129
Нургазина Н.Д. ИЗУЧЕНИЕ РЕЛИГИОЗНЫХ ПЕРСОНАЛИЙ В ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА.....	136
Озанов А.Қ. ДОСУГ И ИССЛЕДОВАНИЕ ДОСУГОВЫХ ПРАКТИК СТУДЕНТОВ.....	140
Ошанов Ж.О. КАЗАХСКО-ДЖУНГАРСКИЕ ВОЙНЫ 1727-1732 ГГ.....	146
Сайынова Б. «МАТЕРИАЛЫ ПО КИРГИЗСКОМУ ЗЕМЛЕПОЛЬЗОВАНИЮ...» КАК ИСТОЧНИК ПО ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ИСТОРИИ КАЗАХСТАНА.....	160
Саркулова С.Д., Берлибаев Е.Т. КАЗАХСКИЕ КНИГИ ПО ИСТОРИИ И РЕЛИГИОЗНОМУ СОДЕРЖАНИЮ НАЧАЛА XX ВЕКА.....	166
Сарсен А.К. КУЛЬТУРА И ОБРАЗОВАНИЕ КАК ОСНОВЫ ЭТНОПОЛИТИКИ.....	174
Султангалиева Г.С., Тулешова У.Ж. ДИНАСТИЯ БЕРКИМБАЕВЫХ: ОТ ЗАУРЯД-ХОРУНЖЕГО ДО ДВОРЯНИНА РОССИЙСКОЙ ИМПЕРИИ.....	179
Уалтаева А.С. ИСТОРИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ПЕРЕХОДА НА ЛАТИНИЦУ.....	185

CONTENTS

Abdrakhanov D.M. THE HISTORY OF LATINIZATION.....	8
Alexseenko A.N., Aubakirova Zh.S. DEMOGRAPHIC TRENDS OF KAZAKHSTAN: REGIONAL FEATURES OF FERTILITY AND MORTALITY.....	13
Aliyassova V.N. MUSEUM WORK IN THE NORTH AND EAST KAZAKHSTAN FROM THE END OF THE 19TH – THE FIRST HALF OF THE 20TH CENTURY.....	21
Aliyassova V.N. TO THE HISTORY OF FORMATION OF PALEONTOLOGICAL COLLECTIONS IN THE LOCAL HISTORY MUSEUMS OF NORTH AND EASTERN KAZAKHSTAN.....	27
Gabitkhanuly. K. HISTORY OF KAZAKH WRITING IN CHINA.....	35
Dalayeva T.T. VYBORNYE (ELECTORS) IN THE KAZAKH'S VOLOSTS (the second half of XIX – the beginning of XX century): FUNCTIONS AND SPECIFIC ACTIVITY.....	42
Isabekov Zh.B., Meirmanova G.A. THE STUDY OF NATIONAL COSTUMES OF THE KAZAKH PEOPLE: HISTORIOGRAPHIC ANALYSIS.....	51
Kabdushev B.Zh., Nurgalym K.S. THE INDEPENDENT PROCECUTOR FOUNDER OF KAZAKHSTAN.....	57
Kaliev Zh.N. ABOUT THE ACTIVITIES OF THE ASSEMBLY OF PEOPLE OF KAZAKHSTAN.....	65
Kalshabayeva B.K., Katiyat K. RELIGIOUS CUSTOMS, RITES AND BELIEFS OF KAZAKHS AT BIRTH AND UPBRINGING OF A CHILD (based on the materials of the Kazakhs of Central Asia).....	71
Karibaev S.U., Junusbaev S.M., Savin I.S. STUDYING OF CIVIL AND ETHNIC IDENTIFICATION OF YOUTH OF THE SOUTH KAZAKHSTAN REGION.....	79
Kozghambayeva G.B., Yegizbaeva M.K. OUSTANDING GEOLOG VERSUS SCIENTIST KANYSH IMANTAEVICH SATBAYEV.....	85
Kusanov S.K. MARDZHANI AND HISTORY OF KAZAKHSTAN.....	89
Kubayev Sh.S. TO INTERPRETATION OF ONE TERRACOTTA FROM HANTEPE.....	95
Mazhikyzy N., Sandykbaeva U.D., Arystanbekova K.D. NYGMET MYNZHANI WAS AN ETHNOGRAPHER.....	104
Meirmanova G.A. PRINCIPLES AND PRINCIPLES IN EDUCATIONAL INFORMATION ON ETHNOGRAPHIC STUDIES.....	109
Mominova G.T. SOME PROBLEMS OF TOPONOMIC RESEARCH IN THE HISTORY OF KAZAKHSTAN.....	116
Mussabalina G.T. LOCAL GOVERNMENTS IN KAZAKHSTAN IN THE SECOND HALF OF THE XIX CENTURY: PRACTICE OF REVISIONS.....	122
Nursultanova L.N., Sanatova M.K. TRADE AND ECONOMIC RELATIONS BETWEEN KAZAKHSTAN AND THE EUROPEAN UNION.....	129

Nurtazina N.D.	
STUDY OF RELIGIOUS PERSONALITIES IN THE HISTORY OF KAZAKHSTAN.....	136
Ozanov A.K.	
LEISURE AND INVESTIGATION OF STUDENTS' LEISURE PRACTICES.....	140
Oshanov Zh.O.	
THE KAZAKH-JUNGAR WARS 1727-1732 YEARS.....	146
Saynova B.	
"MATERIALS ON KIRGIZ LAND USE ..." AS SOURCE ON THE ECONOMIC HISTORY OF KAZAKHSTAN.....	160
Sarkulova S.D., Berlibayev Y.T.	
KAZAKH BOOKS OF HISTORY AND RELIGIOUS CONTENT AT THE BEGINNING OF THE XX CENTURY.....	166
Sarsen A.K.	
CULTURE AND EDUCATION AS THE FOUNDATIONS OF ETHNOPOLITICS.....	174
Sultangalieva G.S., Tuleshova U.Zh.	
BERKIMBAYEV'S DYNASTY: FROM ZAURYAD-HORUNZHY TO THE NOBLEMAN OF THE RUSSIAN EMPIRE.....	179
Ualtayeva A.S.	
HISTORICAL ASPECTS OF THE TRANSITION TO THE LATIN ALPHABET	185

EDU.E-HISTORY.KZ

электрондық ғылыми журналы

2017. 4(12)

Бас редактор: Қабылдинов З.Е.

Компьютерде беттеген: Зикирбаева В.С.

Жарияланған күні: 15.12.2017.

Пішімі 70x100/16. Баспа табағы 26,6.

Құрылтайшысы және баспагері:

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі Ғылым комитеті

Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Редакция мен баспаның мекен-жайы:

050010, Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй

ҚР ҒЖБМ ҒК Ш.Ш. Уәлиханов атындағы Тарих және этнология институты ШЖҚ РМК

Тел.: +7 (727) 261-67-19, +7 (727) 272-47-59

E-mail: edu.history@bk.ru.

Журнал сайты: <https://edu.e-history.kz>

Ш.Ш. Уәлиханов ат. ТжЭИ басылған:

050010 Қазақстан Республикасы, Алматы қ., Шевченко көш., 28-үй